

Lars Tuastad

Bjarte Johansen

Astrid Linnea Østerholt

Bruker spør bruker

Evaluering av prosjektet MOT82

Forord

Denne evalueringsrapporten er resultat av to bevilgninger fra Polyfon kunnskapsklynge for musikkterapi. Våren 2017 ble det tildelt midler til en bruker spør bruker evaluering, gjennom *Sommerstipend*-ordningen. Prosjektets omfang var større og mer tidkrevende enn ventet, og i november 2017 ble det tildelt ytterligere støtte fra Polyfon til å ferdigstille rapporten.

Evalueringsrapporten har vært et samarbeid mellom musikkterapistudent Astrid Linnea Østerholt, brukerrepresentant for MOT82 Bjarte Johansen og prosjektleder for MOT82 Lars Tuastad. Det har vært en spennende prosess hvor vi har samarbeidet godt og lært mye av hverandre. Funnene i rapporten indikerer at MOT82 er en viktig og nødvendig arena i psykisk helsearbeid, men at det også er områder som det kan jobbes videre med å forbedre.

Takk til: Deltakerne ved MOT82, musikkterapeuter ved Bjørgvin DPS og MOT82, samarbeidspartnere i Bergen kommune og Helse Bergen - Bjørgvin DPS, og POLYFON kunnskapsklynge for økonomisk støtte til evalueringsrapporten. En stor takk til ExtraStiftelsen for uunnværlig støtte til å drifte prosjektet i to år fra 2017 -2018, og Bergen kommune for at de overtar og gjør tilbudet permanent fra og med 1/1 2019.

Bergen, 01.10 2018

Lars Tuastad

Bjarte Johansen

Astrid Linnea Østerholt

Innhold

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	4
1.1	<i>Bakgrunn</i>	4
1.2	<i>Mål</i>	5
1.2.1	Musikkaktiviteter ved MOT82	5
1.3	<i>Musikkterapi i psykisk helsearbeid</i>	6
1.3.1	Behov for oppfølging	6
1.4	<i>Retten til kulturdelaktelse</i>	7
2	Metode	7
2.1	<i>Rekruttering til intervjuene</i>	8
2.2	<i>Gjennomføring av intervjuene</i>	9
2.3	<i>Analyse</i>	9
3	Resultat	10
3.1	<i>Kulturdelaktelse</i>	10
3.2	<i>Rammer</i>	11
3.3	<i>Inkludering</i>	12
3.4	<i>Ekskludering</i>	13
3.5	<i>Stigma</i>	14
4	Diskusjon	15
4.1	<i>Retten til kulturdelaktelse</i>	15
4.2	<i>Stigma</i>	17
5	Oppsummering og konklusjon	18
6	Kilder	21
7	Vedlegg 1: Informasjonsskriv	22
	Vedlegg 2: Intervjuguide	25

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

UTAN Terapeut – MOT82 UT i lokalsamfunnet er et prosjekt som jobber for å få flere personer med psykiske lidelser til å delta i musikk og kulturaktiviteter i lokalsamfunnet. Prosjektet er en utvikling og videreføring av musikkoppfølgingstilbudet MOT82 (MusikkOppfølgingsTilbud for menneske med psykisk lidelse). MOT82 startet opp høsten 2015 ved hjelp av samhandlingsmidler fra Helse Vest. Hovedintensjonen for MOT82 har vært å tilby musikkterapi for mennesker med psykisk lidelse som er i en oppfølgingsfase. De som har hatt musikkterapi i en behandlingsfase har gjennom MOT82 fått muligheten til å fortsette i musikkterapi ved å delta i musikk- og kulturaktiviteter i lokalsamfunnet med hjelp og støtte fra en kvalifisert musikkterapeut. Etter to års drift av MOT82 var prosjektpengene brukt opp og man måtte søke nye midler for å kunne videreføre musikkoppfølgingstilbudet. ExtraStiftelsen gjennom Rådet for psykisk helse gav i 2016 støtte til videreutviklingen av MOT82 ved prosjektet *UTAN Terapeut – MOT82 UT i lokalsamfunnet*. Målgruppen for prosjektet *UTAN Terapeut – MOT82 UT i lokalsamfunnet* er voksne mennesker med stemnings- eller psykoselidelser, og ungdommer med psykiske problemer som er i risiko for å utvikle psykiske lidelser. Med et uttalt ønske om å tilrettelegge for aktiv kultur deltakelse for denne målgruppen, er følgende målsettinger for prosjektet skissert:

1. Flere deltakere fra prosjektet *UT – MOT82 ut i lokalsamfunnet* skal delta i eksisterende musikk/kulturtilbud i lokalsamfunnet Åsane, ved å delta i til dømes lokale kor, korps, teaterlag eller band.
2. Flere deltakere fra prosjektet *UT – MOT82 ut i lokalsamfunnet* skal være aktører i det lokale kulturlivet i Åsane, ved deltaking på ulike lokale arrangement (til dømes konserter, teaterforestillinger, e.l.).

Bakgrunn for herværende evalueringsrapport har vært et ønske om å undersøke nærmere hvilke erfaringer og opplevelser brukere av MOT82 har. MOT82 skal forstås som det overordnede tilbudet som har eksistert siden 2015, mens evalueringsrapporten tar utgangspunkt i prosjektet *UT – MOT82 ut i lokalsamfunnet* og tidsperioden 2017-2018. Vi har valgt å bruke metoden Bruker Spør Bruker ("Bruker Spør Bruker," 2007), i håp om å få en ærlig og kritisk evaluering fra brukerne. Høy grad av brukerstyring samsvarer også med verdiene oppfølgingstilbudet bygger på. Vår intensjon er at funnene i rapporten kan brukes til å forbedre tilbudene ved MOT82 samtidig som det kan gi verdifull innsikt til utvikling av lignende tilbud. Målet er å få svar på følgende problemstillinger:

- *Hvordan oppleves det å delta i musikkoppfølgingstilbudet MOT82?*
- *Hvordan har prosjektet UTAN Terapeut – MOT82 UT i lokalsamfunnet bidratt til deltakelse i kulturlivet i lokalsamfunnet?*

1.2 Mål

MOT82 har siden starten hatt samhandling på dagsorden, og har aktivt jobbet i spennet mellom spesialisthelsetjenesten og kommunalt arbeid. Ett mål har vært å utarbeide en modell for hvordan musikkterapi kan organiseres som et gjennomgående tilbud i Bergen ved spesialisthelsetjenesten (psykisk helsevern, DPS), på kommunalt bydelsnivå, og ut i det lokale kulturliv. Spesifikt jobbes det ut ifra en tretrinnsmodell som er adaptert fra prosjektet Musikk i Fengsel og Frihet (Nilsen, 1996; Tuastad & Finsås, 2008; Tuastad, 2014), der trinn en er inne på institusjon, trinn to er musikkterapi i oppfølging ved U82, og trinn tre er musikk som egendrevet aktivitet i lokalsamfunnet. Videre jobber MOT82 med utgangspunkt i følgende målsettinger:

- Deltakelse i prosjektet skal gi mot til å mestre hverdagslivet utenfor institusjon bedre gjennom aktiv deltaking i meningsfull musikkaktivitet
- Deltakelse i prosjektet skal gi mot til å ta i bruk eksisterende kulturtilbud i lokalsamfunnet og utvide det sosiale nettverket
- Deltakelse i prosjektet skal legge til rette for gode musikalske og sosiale opplevelser som kan gi grunnlag for styrking av egenverd, samhørighet, mestring og selvtillit (Hentet fra gamut.no, 2016).

1.2.1 Musikkaktiviteter ved MOT82

MOT82 holder til i U82 sine lokaler i Åsane. U82 er et kommunalt kulturverksted som er åpent for voksne på dagtid og ungdom på kveldstid. Ved MOT82 er det tilbud om flere musikkaktiviteter. Brukere deltar i en-til-en undervisning på instrument, band-samspill, innspilling, musikk-kafé, kor og låtskriving. MOT82 legger også til rette for deltakelse på konserter i løpet av året. Lokalene MOT82 benytter seg av inneholder et bandrom, studio, grupperom og et rom som kan brukes som konsertsal. MOT82 arrangerer og tilrettelegger dessuten for at brukerne kan benytte seg av musikkaktiviteter på andre arenaer enn U82 (t.d. på workshops eller konserter). Det er i dag ansatt to musikkterapeuter i MOT82 med til sammen 100 % stilling.

1.3 Musikkterapi i psykisk helsearbeid

I Helsedirektoratets nasjonale retningslinjer for utredning, behandling og oppfølging av psykoselidelser fra 2013, får musikkterapi sterkeste anbefaling, basert på høyeste evidensnivå:

Musikkterapi fremmer tilfriskning, og behandlingen bør starte i en så tidlig fase som mulig med henblikk på å redusere negative symptomer. Behandlingen må utføres av terapeuter med godkjent utdanning innen musikkterapi (Helsedirektoratet, 2013, s. 71).

Helsedirektoratet skriver også i sine retningslinjer at musikkterapi både kan inngå i behandling innen psykisk helsevern og i kommunalt arbeid (ibid).

Musikkterapi er også dokumentert som virkningsfull når det gjelder stemningslidelsen depresjon. En oppdatert Cochrane oversikt konkluderer med at musikkterapi kan lette symptomer på depresjon og angst og bidra til at deprimerte mennesker fungerer bedre i hverdagen (Aalberts et al. 2017)

Det teoretiske utgangspunktet for MOT82 er forankret i ressurs-, recovery-, og samfunnsmusikkterapeutiske tilnærminger (Rolvsjord 2010; Solli 2014; Stige & Aarø, 2012). I musikkterapi-tilbudet innebærer dette et fokus på blant annet brukerinvolvering, inkludering, deltakelse, empowerment, nettverksbygging, og et syn på musikk som en hverdagslivsressurs og virksomhet man aktivt tar del i.

1.3.1 Behov for oppfølging

MOT82 kan ses i sammenheng med behovet for oppfølging innen psykisk helse feltet. Ved MOT82 jobbes det med utgangspunkt i at tilbudet også kan ha en forebyggende effekt, med tanke på tilbakefall (Hentet fra gamut.no, 2016). Små nettverk og ensomhet kan gjelde for mange i denne målgruppen, og MOT82 kan være med å motvirke dette. Dette kan også leses ut av evalueringsrapporten fra 2016 hvor en bruker uttrykker at det å delta i MOT82 har gjort det lettere å motta andre behandlingsformer, og hvor 17 av 20 svarer at MOT82 har påvirket de til å bli mer eller mye mer sosial (Bjotveit, Wormdahl, & Tuastad, 2016, s. 18).

Helsedirektoratet skriver i sin oppsummering av SAMDATA analyse notat 20/2017 at trenden med raskere utskrivelser og færre døgnplasser fører til større behov for oppfølging fra DPSene, poliklinisk og at behovet for kommunale tilbud øker (Pedersen & Lilleeng, 2017).

1.4 Retten til kultur deltakelse

«Kultur for alle» var et slagord som ble mye brukt på 70-talet og refererer til kultur deltakelse som en lovfestet rettighet. Internasjonalt blir dette blant annet speilet i menneskerettserklæringens artikkel 22 og artikkel 27 (første ledd).

Artikkel 22.

Enhver har som medlem av samfunnet rett til sosial trygghet og har krav på at de økonomiske, sosiale og kulturelle goder som er uunnværlige for hans verdighet og den frie utvikling av hans personlighet, blir skaffet til veie gjennom nasjonale tiltak og internasjonalt samarbeid i samsvar med hver enkelt stats organisasjon og ressurser.

Artikkel 27.

- 1. Enhver har rett til fritt å delta i samfunnets kulturelle liv, til å nyte kunst og til å få del i den vitenskapelige framgang og dens goder.*

Nasjonalt kan retten til kultur deltakelse leses i første paragraf i «Lov om offentlige styresmaktens ansvar for kulturverksemd (kulturlova)»:

§ 1.Føremål

Lova har til føremål å fastleggja offentlege styresmaktens ansvar for å fremja og leggja til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd, slik at alle kan få høve til å delta i kulturaktivitetar og oppleve eit mangfald av kulturuttrykk.

Stortingsmelding 10, Kultur, deltakelse og inkludering, viser til at inkludering handler om å «fjerne barrierar for deltaking, anerkjenne ulike stemmer og å skape like moglegheiter for alle individ og grupper på alle samfunnsområde» (Meld.St. 10, 2011/2012, s. 11). Ett uttalt mål i meldingen er at alle som bor i Norge skal ha like muligheter og plikter til å bidra og delta i fellesskapet. Sammenvevingen mellom kultur og helse blir i denne sammenheng viktig. Det trengs arenaer der man møtes, bryter isolasjon og opplever fellesskap sammen.

2 Metode

Metoden som ble lagt til grunn i arbeide med evalueringsrapporten er bruker spør bruker. Bruker spør bruker er en dialogbasert evalueringsmetode som ble utviklet i 1998 av Dagfinn Bjørgen og Heidi Westerlund ("Bruker Spør Bruker," 2007). Det er en kvalitativ tilnærming til innsamling av data, hvor en brukerrepresentant står for intervjuene. Brukerrepresentanten

har tidligere erfaringer med bruk av tjenesten, og intervjuer brukere om deres opplevelse og kvaliteten ved tilbudet. Studier viser at man da ofte får andre og mer gyldige svar enn ved en konvensjonell tilfredshetsundersøkelse (Berge, Vedlog, & Ekern, 2011). Formålet med å bruke bruker spør bruker i en evaluering kan være å legge terskelen for deltagelse lav, tydeliggjøre brukerperspektivet, få konkrete tilbakemeldinger på praksis og bedre dialogen med brukerne. Resultatene fra tidligere bruker spør bruker undersøkelser har blant annet ført til endringer i praksis og opplevelse av mer deltakende brukere ("Bruker Spør Bruker," 2007).

Vår gjennomføring er inspirert av bruker spør bruker metoden. Brukerrepresentant ved MOT82 samarbeidet tett med en musikkterapistudent og prosjektleder ved MOT82 og jobbet aktivt sammen med utforming av intervjuguide og planlegging av intervju. Intervjuene ble gjort av brukerrepresentant. Brukerrepresentanten har også vært med å analysere data og skrive evalueringsrapport. I alle ledd av evalueringen har brukerrepresentant deltatt, men han har ikke gjennomført et Bruker spør Bruker kurs på forhånd. Brukerrepresentanten i denne evalueringen var selv bruker av tilbudet i tiden intervjuene ble gjennomført og kjenner flesteparten av brukerne som blir intervjuet.

2.1 Rekruttering til intervjuene

Rekrutteringen til intervjuene foregikk på to måter. Den ene var gjennom prosjektleder som formidlet kontakt til brukerrepresentant. Den andre var gjennom at brukerrepresentant oppsøkte lavterskeltilbudet musikk-kafé tre ganger. Her informerte han om prosjektet og gav alle de fremmøte muligheten for å delta på intervjuet. På musikk-kaféen var det 10-15 personer hver gang. Det endte opp med at syv personer deltok, hvor fire var menn og tre var kvinner. Aldersspennet på deltagerne var fra 20-årene til 60-årene. I datainnsamlingsperioden var det ca. førti personer involvert i MOT82 hver uke. Utvalget speiler ulike deltakere med en vis fartstid ved MOT82 og viser mangfoldet i forhold til alder, kjønn, engasjement og representerer også de ulike musikkterapi tilbudene som foregår på MOT82 (individual, gruppe, assisterte og brukerstyrte band, sangskrivning, musikk-kafé, etc.). Før intervjuene underskrev alle deltakerne et informasjonsskriv, der de ble lovet full anonymitet og forsikring om at spørsmålene ikke inneholdt personidentifiserende opplysninger (se vedlegg 1). Norsk Senter for Datatjenester (NSD) har godkjent gjennomføringen av evalueringsprosjektet.

2.2 Gjennomføring av intervjuene

Gjennomføring av intervjuene foregikk i U82 sine lokaler. Det var et fokusgruppeintervju med fire deltakere og tre individuelle intervju. Intervjuenes lengde var fra 10 minutter til 44 minutter. Samtlige intervju ble tatt opp med en lydopptaker. Brukerrepresentant gjennomførte intervjuene på egenhånd. På forhånd var det utarbeidet en intervjuguide som dannet utgangspunkt for tema til samtalene (se vedlegg 2).

Erfaringene fra brukerrepresentant er at det har vært en lærerik prosess. Av ting som kunne vært gjort annerledes trekkes det frem at informasjon, rekrutteringsprosessen og rammer kunne vært tydeligere og bedre strukturert. Dessuten følte de oppsatte spørsmålene i intervjuguiden noe stive og unaturlige, noe som førte til at disse etter hvert ble tilpasset et mer muntlig språk av brukerrepresentant. En annen erfaring er at alt ikke hele tiden går etter oppsatt plan, og at man må improvisere og tilpasse seg situasjoner som oppstår underveis. Hovedinntrykket er at det har vært viktig at brukerrepresentant har gjennomført intervjuene. Det opplevdes som en fordel å ha kjennskap til både musikkoppfølgingstilbudet og brukerne, og at å ha tillit blant brukerne var vesentlig for hele gjennomføringen av bruker spør bruker undersøkelsen. Dette blir også tydelig gjenspeilet av brukerne selv som uttaler at det har vært positivt å bli intervjuet av en som selv er bruker av tilbudet. Følgende sitater fra fokusgruppeintervjuet illustrerer dette:

Bruker 6: *Det har vært helt fantastisk (latter).*

Bruker 3: *Men du er jo kompis. (Latter)*

Bruker 1: *Ja. Det er enklere med deg. For du er ikke – asså du er ikke musikkterapeut- du er ikke den som styrer dette.*

2.3 Analyse

Datamaterialet er analysert ved hjelp av tematisk analyse, slik den er skissert av Braun & Clarke (2006). Vi har således gjennomgått datamaterialet ved hjelp av følgende seks faser: 1) Bli kjent med datamaterialet, 2) gjøre innledende koder, 3) søke etter temaer, 4) evaluere temaer, 5) definere temaer og 6) produsere det skriftlige arbeidet. Arbeidet er gjort ved hjelp av en blanding av eget arbeid og fellessamlinger. Først gikk vi gjennom materialet hver for oss, så møtes vi og diskuterte førsteinntrykk av funn, deretter fordelte vi oppgaver og startet arbeidet med å finne og klargjøre tema, før vi gikk gjennom tema i felleskap. Vi hadde seks fellesmøter med et omfang på tre timer hver gang. En viktig komponent ved arbeidet med evalueringsrapporten har vært å styrke medforskningskompetansen, og fellesmøtene innebar en

undervisningsdimensjon i forhold til bruk av kvalitative metoder, refleksjoner rundt funn og praktisk gjennomgang av datamaterialet.

Gjennomgangen av intervjuene ga et bredt utvalg av tema. I startfasen var vi oppe i hele 10 tema, som blant annet inneholdt områder som deltakernes personlige erfaringer, kulturdeltakelse, trygghetsfaktorer, nettverk, informasjonsbehov, rammer og forbedringspotensialer, inkludering og ekskludering, stigma, navn og benevnelser. Ved å systematisere datamaterialet grundig og se på de utsagnene som gikk igjen i de ulike intervjuene endte vi til slutt opp med følgende tema: *Kulturdeltakelse, Rammer, Inkludering, Ekskludering og Stigma*.

3 Resultat

3.1 Kulturdeltakelse

På spørsmålet om MOT82 har bidratt til kulturdeltakelse er det noen som mener at MOT82 har bidratt vesentlig til deltakelse enten i form av å dra på konserter i byen eller spille på lokale steder i bydelen. MOT82 blir videre trukket fram som det beste, og eneste, tilbudet man kan benytte seg av.

Bruker 3: Okay da. Eg har noe å tilføye der. For det at for det første så må det være lokale kulturtilbud ... for at det i det hele tatt skal være mulig, og det er det ikkje her i Åsane. Det er ingen ting nesten, det er bare drit. ... Det finns masse for barn og ungdom. Men for oss som er voksen, så e det liksom ingen ting. Det er ikkje beregnet- du skal jobbe og du skal være hjemme. Og det er liksom sånn ditt liv skal være. Eller du skal gå på trening. Så hvis du driver med musikk i voksen alder, så skal du helst være godt etablert allerede, eller så ... har du dette ...

Bruker 1: Eg føler det samme. MOT82 er et kulturtilbud. ... Og eg vet ikke, asså det- det bidrar ikke for min del til at eg deltar på andre kulturtilbud. Det gjør heller det motsatte, og det er en god ting. For det dette her det blir kulturtilbudet. Dette her blir fantastisk kulturtilbud.

Andre igjen uttrykker at om ikke MOT82 hadde eksistert, hadde de ikke drevet med musikk.

Bruker 6: Det er på grunn av U82, så synger eg.

Intervjuer: Ja. Og hadde du ikke hatt det tilbudet, så hadde du?

Bruker 6: Hadde eg ikkje gjort det.

Det blir likevel gitt uttrykk for at om det hadde vært andre lignende tilbud for voksne, på dagtid, så hadde det kunnet vært en mulighet å deltatt på disse.

Bruker 3: Hvis de hadde lagd noe tilnærmet likt dette, og for eksempel hatt det på senteret på et stort lokale eller nede i kirken- eller whatever... En eller annen plass. Hvis de hadde valgt å gjøre noe sånt. Så hadde det jo komt masse folk. Eg hadde gått der då. Det hadde eg. For det- det er noe med akkurat dette- det er lavterskel, det er trygge rammer.

3.2 Rammer

Rammer i MOT82 handler om de praktiske tilretteleggelsene i prosjektet, og dreier seg blant annet om å ha oversikt over rom, personer, utstyr, tidsbruk, etc. Noe som går igjen i intervjuene er ønsket om at tilbudet er oftere og lengere. På spørsmålet om noe kunne vært bedre, sier en:

Bruker 6: Da måtte det eventuelt vært et mer åpent hus. (...) Og at ja, man kunne komme litt sånn når man følte for det eller sånn som det der. No er det jo mer fast dag. Og så hvis ikkje du kan den dagen så må du vente en hel uke ... Det er noen dager som er ekstra tunge og da hadde det vært godt å kunne gå ut.

I tillegg er det et ønske om å kunne få tettere oppfølging i perioder, gjennom en-til-en timer.

Bruker 6: Eg skulle gjerne ønske at man kunne få litt lettere en til en, hvis man følte det for en periode.

Det er et ønske fra flere å få et bedre musikalsk nettverk, og et ønske om hjelp til dette. Noen gir uttrykk for at den informasjonen de får om arrangementer eller endringer, kommer direkte fra musikkterapeut. Det er et ønske om at de blir bedre informert om eventuelle tilbud de kan benytte seg av, både i MOT82 og i lokalsamfunnet. De fleste er enige om at Facebook kan være en fin arena å dele slik informasjon. Det er flere som tror det er informasjon de kanskje ikke får, og understreker viktigheten av å få informasjon om alle tilbud man kan benytte seg av.

Bruker 6: Eg tenker at de som benytter seg av U82 er mennesker som har det vanskelig men som sitter inne med mye kreativitet. Og eg tror det det er viktig å vite alle arenaer man kan benytte seg av da. For å få bruke hele seg da.

Alle er fornøyde med at det er tilbud om å spille på konserter. Noen ønsker mer informasjon om når konsertene er. Flere av brukerne nevner også et ønske om flere konserter og konserter knyttet til andre arenaer enn MOT82.

Bruker 1: Ja, det merker jeg kunne vært litt bedre ... Kanskje en liten økning i antall konserter. Bli sett litt mer der ute ...

Bruker 3: ... Enig med det med den konsertgreiene, at liksom (...) det hadde vært gøyere asså, å hatt litt mer å jobbe mot. Å hatt flere konserter ...

Bruker 3: At vi kanskje kunne hatt de på en annen arena kanskje. At det ikkje nødvendigvis bare var her. For det er ikkje plass til så mangen her heller sant.

På spørsmålet om påvirkning og tilpassing av tilbudet, gir de fleste uttrykk for at det er stort rom for å påvirke tilbudet. Musikkerapeutens betydning blir trukket frem som avgjørende for opplevelsen av tilbudet, noe en bruker uttrykker eksplisitt.

Bruker 7: For hadde ikkje eg hatt musikkterapeuten så hadde eg bare gått. For eg har gått til han så lenge no at det må være han eller ingen.

3.3 Inkludering

Flere av brukerne har MOT82 som eneste tilbud eller aktivitet de ser frem til i løpet av uken. De understreker at det er et godt og trygt sted å være, hvor man får utfolde seg musikalsk, oppleve mestring og et sted hvor vennene deres er. For flere bidrar det til at de kommer seg ut, og ikke blir sittende hjemme alene. Det blir et sosialt forankringssted. Et viktig aspekt ved dette er de trygge rammene, som bidrar til at en ellers utfordrende situasjon med mange mennesker blir en hyggelig møteplass.

Bruker 4: Og det sosiale med det ... for eg sliter sosialt. Og eg likar ikkje å være i grupper med andre mennesker egentlig, sånne store – men her i musikk-kafeen så har vi litt felles, på en måte, så ...

Bruker 3: Felles interesser sant (snakker i munnen på hverandre).

Intervjuer: *Fellesskap?*

Bruker 4: Ja, så vi kan liksom snakke om alt mulig forskjellig.

Det er flere som understreker at MOT82 er lavterskel, og viktigheten av at det er et lavterskeltilbud.

Bruker 1: Og det er veldig sånn fokus på at det skal være lavterskel da.

Bruker 3: *Ikkje no press på noe. (...) Ikkje noen som, det er ikkje om å gjøre å være flink liksom. Og det er veldig fint at det ikkje er det.*

Følelsen av å bli ivaretatt er et viktig element som sitatet under indikerer.

Bruker 6: *Den delen som eg har med bandet og musikkterapeut – helt fantastisk. Konserter og øvinger og vi er med på litt forskjellig i forhold til musikk og sånn og vi har spilt inn plate, eller sanger da og ja. Man føler mestring og føler man blir ivaretatt der.*

Ivaretagelse handler også om hvordan man føler at hele miljøet rundt MOT82 møter en:

Bruker 7: *Det MOT82 gjør for meg og har gjort for meg de siste årene er helt, ka skal eg si. Både (...) både genialt og det er så kjærlig her syns eg... Så kjærlig og liksom du blir møtt med sånn velkomst, sånn varme. Eg hadde ikkje klart det uten.*

Det blir også trukket fram at å delta i MOT82 kan være både et pusterom og et sted for mestring:

Bruker 6: *Det er veldig viktig for meg. Det er fristed og en plass eg har mine venner og, ja.*

Intervjuer: *En uttrykksform. Det å synge, ikke sant? At man liksom-*

Bruker 6: *Ja, det å synge ... Eg får mestringsfølelse og det gir meg veldig mye. Det er det eneste eg benytter meg av så ... det er viktig.*

3.4 Ekskludering

Til tross for at mange opplever MOT82 som inkluderende, er det også en opplevelse av en ekskluderende gruppekultur. Musikkgruppetilbudet musikk-kafé trekkes frem både som inkluderende, men også som et tilbud det kan være vanskelig å få innpass i som ny. I eksempelet under vises det til hvordan dette oppleves av de som har vært en del av kaféen over tid:

Bruker 1: *For det jeg har merket litt er det at, når det kommer nye folk inn i den musikkgruppen så (...) blir det litt stille. Og eg skjønner det. Men vi spiller sanger. Vi tar pause. Og så står de litt på siden. Og så er det ikke sikkert de kommer neste gang ... Og noe av det jeg tror kunne løst det, er at man har med sånne små felles oppgaver, musikkoppgaver, mer jams, mer sånn som krever at vi kommuniserer mer enn bare ... bare musikk.*

En bruker som har prøvd musikkaféen en gang, viser til hvordan musikk-kaféen oppleves som lukket og ikke inkluderende:

Bruker 6: *Eg har prøvd en gang på denne musikk-kaféen, men det var ikkje... eg følte ikkje at det var så lett å få innpass der.*

Intervjuer: *Det var ikke noe for deg?*

Bruker 6: *Nei, eg følte at det var (...) det var på en måte akkurat som det allerede var en gruppe der og..*

Intervjuer: *Det var en lukket, eller du følte det var en lukket gruppe?*

Bruker 6: *Følte ikkje det var – ja.*

Intervjuer: *inkluderende?*

Bruker 6: *Ja, det var ikkje inkluderende.*

3.5 Stigma

Stigma handler om å bli stemplet og satt i bås, og var tydelig et viktig tema for deltakerne i fokusgruppeintervjuet. Det førte blant annet til en stor diskusjon rundt stigmaet knyttet til psykisk helse, og hvordan konsertene blir promotert.

Bruker 2: *Eg husker eg hadde en konsert nå i vår ... det er en ting så eg la merke til da. Da var det liksom at det var veldig stort oppmøte. Det var veldig sånn. Det virket som en helt ordinær konsert. Og selv om stikkordet der var psykisk helse, så følte eg ikkje at det var nivået folk var på da. Når de framførte og sånn. Det virket mer som ordinære musikere, rett og slett. Så eg syns det er litt sånn – eg tror folk tenker at en får litt sånn stigma da. Med en gang du legger på den merkelappen psykisk helse. Så liksom sånn ukjent ting og. Liksom.*

Bruker 3: *Tenker folk at det er sånn amatør. At det er dårlig.*

Bruker 2: *Ja, ja, ja. Eller at det er liksom at dette gjør de for å bli bedre ... syns det er litt dumt da. Egentlig.*

Bruker 3: *Vi gjør det jo ikkje for å bli bedre. Vi gjør det jo for å dele musikken med verden. Sånn som alle andre gjør ... egentlig så syns eg det er litt dumt å ha det derre klistremerket på.*

Fokusgruppedeltakerne diskuterer engasjert om forholdet mellom opplevelser rundt sykdom eller ikke sykdom, og behandling versus oppfølgingstilbud.

Bruker 3: *Eg har egentlig alltid vært litt sånn skeptisk på det der. For det atte du blir forbundet med at du er syk. Og vi vil jo ikkje være forbundet med at vi er syk egentlig ... Det er en viktig ting å faktisk få med seg.*

Intervjuer: *Ja, og i sær fordi det er et oppfølgingstilbud. Det vil si at det er egentlig for folk som er ferdig med psykolog eller –*

Bruker 3: *akkurat, sant*

Intervjuer: *i behandling eller. Så vi er jo egentlig ikke syke lenger.*

Bruker 2: *Det skaper visse assosiasjoner sant.*

Bruker 3: *Det er akkurat det det gjør ... i hvert fall for folk, for resten av verden. (Bekreftende lyder fra de andre deltakerne). Skaper det hver fall et bilde som ikkje er ønskelig.*

Videre går diskusjonen rundt den årlige konserten «Psykisk kan du være sjøl», der navnet på konserten tydelig opplevdes som stigmatiserende:

Bruker 1: *Og den, (ehm) eg skjønner konseptet, og at det skal være noe for folk innafor dette systemet. Men med en gang du setter ordet psykisk kan du være sjøl. Da gjør du akkurat det som hun sier da. Og da ... stigmatiserer du. Da kommer det ikke noen.*

Bruker 3: *Eg har ikkje invitert noen av vennene mine på det ... De hadde bare sagt «fnys- eh-eh».*

Bruker 1: *Det er ikke gøy å invitere folk til psykisk kan du være selv.*

Bruker 3: *Nei, nei, eg har ikkje gjort det.*

4 Diskusjon

4.1 Retten til kulturdeltakelse

At kultur har betydning for helse og trivsel, er etter hvert veldokumentert (Bonde & Thorell, 2018, Cuypers et al. 2012). Befolkningsstudier viser både at det er store sosial ulikheter når det gjelder helse, og at det er en klar sammenheng mellom kulturdeltakelse, helse og levevilkår. En større svensk befolkningsundersøkelse (1983 – 91) viste at dødeligheten var lavere i alle aldersgrupper opp til 70 år blant de som var kulturelt aktive sammenliknet med de inaktive (Norling, 2001). Videre understreker undersøkelsen betydningen av rekreasjon når det gjelder psykisk helse. Kulturdeltakelse er en rettighet for alle, likevel viser forskning at

mennesker med psykisk lidelse kommer dårlig ut når det gjelder å nyttiggjøre seg av regulære kulturtilbud.

Hovedmålet til *UTAN Terapeut – MOT82 UT i lokalsamfunnet* er å få flere personer med psykiske lidelser til å delta i musikk og kulturaktiviteter i lokalsamfunnet. Ut ifra svarene i denne bruker spør bruker rapportene er det et stykke frem til at dette målet er nådd. MOT82 har for enkelte bidratt til økt kultur deltakelse enten i form av å dra på konserter i byen eller delaktighet i form av å spille på lokale steder i bydelen. Hovedinntrykket er likevel at for majoriteten av brukerne har ikke involvering i MOT82 bidratt til økt deltakelse i det lokale kulturlivet. Flere brukere gir uttrykk for at det heller ikke er noe de ønsker. De ønsker de trygge rammene og lavterskelen MOT82 legger til rette for, og argumenterer for at MOT82 fungerer som deres faktiske opplevde lokale kulturtilbud. Et viktig poeng her er følelsen av å bli inkludert. MOT82 viser seg å være et godt og trygt sted å være for mange, hvor man får utfolde seg både musikalsk og sosialt. For flere blir deltakelse i MOT82 forbundet med at man tilhøre et sterkt fellesskap som bidrar til å bryte sosial isolasjon. Her blir også viktigheten av at det er et lavterskeltilbud trukket frem, noe som innebærer at man kan være seg selv og at det ikke er et overdrevent press om å prestere og være flink. Brukerne føler seg ivaretatt, noe som fører til mestringsfølelse og at man har et godt og trygt sosialt forankringssted.

Alle har rett til kultur deltakelse. For brukerne av MOT82 ser det ut til at dette blir godt ivaretatt gjennom ulike musikktilbud på U82 huset. Her er en vifte av musikktilbud, noen ledet av musikkterapeut, andre assistert av musikkterapeut, og noen drevet uten terapeut. Musikk-kontaktordningen har dessuten gitt muligheten for å prøve ut et bruker hjelper bruker konsept knyttet til ulike musikkaktiviteter som det blir svært spennende å følge med på fremover. Det tar tid å bygge opp det miljøet og den kompetansen som har fått utvikle seg gjennom MOT82 prosjektet. Her sitter man på erfaringer som vil være nyttige for utviklingen av fremtidige musikkoppfølgingstilbud i kommunen.

UT dimensjonen i *UTAN Terapeut – MOT82 UT i lokalsamfunnet* har ikke lyktes tilstrekkelig med å ta i bruk kulturtilbud utenfor U82 huset i vesentlig grad. Tendenser til å bruke konsertlokaliteter i lokalsamfunnet har vært aktuelt for enkelte brukere, mens det å delta i eksisterende musikk/kulturtilbud som til dømes lokale kor, korps, eller teaterlag har vært så godt som fraværende. Å nyttiggjøre seg slike lokale kulturtilbud er en prosess som trolig trenger både tid og planlegging. Kartlegging, informasjon og oversikt over hvilke

kulturtilbud som finnes vil være et viktig første skritt på veien ut, men det vil også være nødvendig å prøve ut ulike måter å komme seg dithen at man kan benytte seg av de lokale kulturtilbudene. Her vil også en viftemodell kunne være aktuell: noen vil trenge å bli assistert av musikkterapeut, noen av musikk-kontakt, noen av frivillige, noen ved at bruker hjelper bruker, og noen vil kunne være selvstendig i skrittene ut til kulturtilbudene i lokalsamfunnet. Det er og et poeng at MOT82 i høy grad har tilført det lokale kulturlivet mye gjennom miljøskapning på U82 huset, og at man har utviklet et godt samarbeid med frivilligsentralen og Åsane kulturkontor. Deltakerne i MOT82 er sånn sett i vel så stor grad kulturytere som kulturnytere.

4.2 Stigma

Stigma er et alvorlig samfunnsproblem som ofte rammer marginaliserte grupper. Verdens helseorganisasjon omtaler stigma og sosial inkludering som en hovedutfordring gjennom de siste to tiårene. Selve ordet stigma refererer til den greske skikken med å brennmerke slaver eller kriminelle for gjøre de gjenkjennelige for offentligheten. Erving Goffman, som gjorde begrepet kjent gjennom sine avviksstudier på 1960-talet, definerer stigmatisering som «*en diskrediterende egenskap som diskvalifiserer personer fra full sosial aksept*» (Goffman, 1963, s. 3). Stigma kan slik forstås som et misforhold mellom en persons virtuelle identitet og personens faktiske sosiale identitet. Ved stigma vil den virtuelle identiteten bestå av fordommer og negative dekkrediterede stereotyper. På denne måten vil stigma innebære en generalisering der en persons spesifikke handlingsmønster eller særtrekk definerer personens allmenne karakter. Konsekvensene av stigmatisering innebærer ofte store tapsopplevelser for de involverte. Det kan føre til ekskludering og diskriminering, noe som videre påvirker muligheten for sosial deltakelse og inkludering for den stigmatiserte.

Deltakerne i fokusgruppeintervjuet diskuterte engasjert rundt tema knyttet til stigma og psykisk helse, om forholdet mellom sykdom og ikke sykdom, og om hvordan ulike navn og benevninger fort kan oppleves som stempel og merkelapper. Flere av brukerne er kritiske til stigmaet som knyttes til psykisk lidelse. Det virker også å være en ambivalens knyttet til at MOT82 er et lavterskeltilbud med trygge rammer, samtidig som flere er kritisk til å fremstilles som personer med psykisk lidelse ettersom de er ferdig med det ordinære behandlingsapparatet for psykisk helse. Deltakerne ønsker å stå frem som musikere fremfor å være «bærere» av psykisk sykdom.

Fokusgruppeintervjuet viste også at inkludering har en bakside. Følelsen av å bli ivaretatt og inkludert kom tydelig frem som et av de store fortrinnene ved å være med i MOT82. Flere uttalte imidlertid at man også kunne oppleve ulik grad av ekskludering. I forbindelse med gruppetilbudet musikk-kafé nevner de som har vært med i tilbudet en tid at det kan være vanskelig for nye å få innpass i gruppen. Dette blir også bekreftet av en bruker som har vært med en gang. Funnet kan tyde på at den sterke vi-følelse i gruppen kan vanskeliggjøre tilgangen til nye medlemmer. Det kan virke som det er sterke indre bånd i gruppen, men at det er vanskelig å åpne opp som brobygger for andre individer og grupper (Putnam, 2000). Følelsen av utestenging øker sjansen for å bebreide seg selv slik at selvstigma får utvikle seg. Det er i denne sammenheng viktig med tiltak som åpner opp for inkludering, tilhørighet og strategier for å ta imot nye deltakere på en hensiktsmessig måte.

5 Oppsummering og konklusjon

Denne bruker spør bruker evalueringsrapporten gir innsikt i brukernes opplevelser av å delta i prosjektet MOT82. Målet har vært å få innsikt i følgende problemstillinger:

- *Hvordan oppleves det å delta i musikkoppfølgingstilbudet MOT82?*
- *Hvordan har prosjektet UTAN Terapeut – MOT82 UT i lokalsamfunnet bidratt til deltakelse i kulturlivet i lokalsamfunnet?*

Erfaringene knyttet til metoden bruker spør bruker har vært mange og lærerike. De som ble intervjuet uttrykte at det var positivt å bli intervjuet av en bruker, og at det likeverdige forholdet gjorde det lettere å delta. Ut i fra svarene i undersøkelsen kan vi lese at deltakerne er fornøyde med å ha MOT82 å gå til fast i uka. MOT82 oppleves som en trygg plass som gir rom for mestring, vennskap og positive opplevelser. Denne gode omtalen av tilbudet samsvarer godt med forrige evalueringsrapport som var overveldende positiv (Bjotveit, Wormdahl, & Tuastad, 2016). Bruker spør bruker evalueringen inneholder til sammenlikning flere nyanser og kritiske innspill. Den peker på områder som opplevdes som vanskelige og som det bør jobbes aktivt med i tiden fremover. Dette kan kort oppsummeres i fem punkter.

For det første har ikke deltakelse i MOT82 nødvendigvis ført til større deltakelse i kulturlivet i lokalsamfunnet. Brukerne deltar på musikktilbud som foregår på U82 huset i regi av MOT82, og uttrykker at dette faktisk er et lokalt kulturtilbud som dessuten er tilpasset dem. Spørsmålet brukerne stiller er: hvorfor skal vi finne et musikktilbud i lokalsamfunnet når vi har et tilbud i lokalsamfunnet? For flere av brukerne vil det trolig også i fremtiden være et

klart behov for de trygge rammene og den tette oppfølgingen som musikkterapeuten kan tilby ved U82 huset. Dette utelukker ikke at deltakere i MOT82 vil ha behov for å delta i lokale kulturtilbud i fremtiden. En videreutvikling av MOT82 vil innebære systematisk jobbing med ulike former for overganger til deltakelse i lokale tilbud. Forankringen til det kommunale fra 1. januar 2019 vil her kunne gi muligheter for å aktivt jobbe med ulike samarbeidsprosjekter innen helse og kultur, og kunne involvere MOT82 deltakere i det regulære lokale kulturlivet.

Det andre punktet omhandler rammer. Brukerne av MOT82 er fornøyde med tilbudene og aktivitetene som foregår. Brukerne fremhever videre at det gis stort rom for brukermedvirkning og påvirkning. De gir imidlertid også uttrykk for et ønske om større fleksibilitet. De fleste ønsker seg lenger økter, at det foregår flere ganger i uken og at det er et mer åpent tilbud. Enkelte vil ha tettere oppfølging fra musikkterapeut gjennom individuelle timer. Tilbudet om å spille konserter blir fremhevet som viktig og berikende. Man ønsker flere konserter, og at man utvider flaten av arenaer slik at det blir flere plasser enn U82 å ha konserter på. Det kommer videre frem at informasjonen om tilbud man kan benytte seg av burde vært bedre, både når det gjelder MOT82 og kulturtilbud i lokalsamfunnet. Et konkret forslag til forbedring på dette området er opprettelse av MOT82 facebookgruppe, og at man aktivt benytter denne til informasjonsutveksling.

Det tredje punktet dreier seg om inkludering, der MOT82 blir trukket frem som et trygt og velfungerende forankringssted. Her får man anledning til å utfolde seg både musikalsk og sosialt, og får oppleve tilhørighet i et sterkt fellesskap noe som bidrar til å bryte sosial isolasjon. Det fjerde punktet er en motsats til inkludering, nemlig ekskludering. Flere uttrykte problemer med å ta i mot nye deltakere og at det kunne oppleves som vanskelig for nye å få innpass i gruppen. Dette punktet var spesielt rettet mot lavterskeltilbudet musikk-kafé. Her bør det jobbes med tilrettelegging og tiltak rettet mot å ta i mot nye deltakere på en god måte.

Femte og siste punkt er om stigma. Deltakerne var svært engasjerte i fokusgruppeintervjuet når det gjaldt diskusjoner rundt stigma og det å bli «satt klistermerke på». Flere er kritiske til å bli satt i bås gjennom diagnose og benevnelser på konsertarrangement. Musikkterapeutene sine gode intensjoner om å normalisere og redusere stigma knyttet til psykisk helse ved å kalle konserten for «Psykisk kan være sjøl» falt i denne sammenheng fullstendig igjennom. Det synes som at man ønsker å tone ned fokuset på psykisk helse og tone opp betydningen av å drive med musikk. Som konklusjon kan man si at man vil være en person som spiller i band

framfor å være en person med psykisk lidelse som spiller i band. I oppfølgingstilbud som MOT82 kan nettopp det være forskjellen som gjør en forskjell.

6 Kilder

- Berge, Torkil, Vedlog, Anne, & Ekern, Petter. (2011). Bruker spør bruker: brukerperspektivet i psykisk helsevern. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*, 48(7), 659-663.
- Bonde, Lars Ole, & Theorell, Töres (2018). *Music and public health - A nordic perspective*. Springer.
- Bjotveit, Alexander, Wormdahl, Erlend, & Tuastad, Lars. (2016). *Evaluering av prosjektet MOT82: MusikkOppfølgingsTilbud for mennesker med psykisk lidelse i Åsane*. Bergen: Helse Bergen, Bjørgvin DPS.
- Braun, Virginia, & Clarke, Victoria. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101.
- Bruker Spør Bruker. (2007, 29. desember). Lastet fra: <http://www.bruckererfaring.no/index.php/en/om-brucker-spor-brucker>
- Cupers, Koenraad, Krokstad, Steinar, Holmen, Turid Lingas, Knutsen, Margunn Skjei, Bygren, Lars Olov & Holmen, Jostein. (2012). Patterns of receptive and creative cultural activities and their association with perceived health, anxiety, depression and satisfaction with life among adults: the HUNT study, Norway. *Journal of Epidemiology & Community Health*, 66, 7. doi:10.1136/jech.2010.113571
- FNs verdenserklæring om menneskerettigheter. Lastet fra: <https://www.fn.no/Om-FN/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-verdenserklæring-om-menneskerettigheter>
- Goffman, Erving (1963). *Stigma : notes on the management of spoiled identity*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
- Helsedirektoratet. (2013). *Nasjonalt faglig retningslinje for utredning, behandling og oppfølging av personer med psykoselidelser*. Oslo: Helsedirektoratet.
- Lovdata (LD): Lov om offentlige styresmaktens ansvar for kulturverksemd (kulturlova). (2007). Lastet ned fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2007-06-29-89>.
- Meld. St. 10 (2011 - 2012). *Kultur, deltaking og inkludering*. Det kongelige kulturdepartement.
- Nilsen, Venja Ruud. (1996). Musikk fengsel og frihet. *Nordisk Tidsskrift for Musikterapi*, 5 (2), 11 - 116.
- Pedersen, Per Bernhard, & Lilleeng, Sofrid E. (2017). Distriktpsikiatriske tjenester 2016 *Analysenotat* (Vol. 20/2017). Oslo.
- Putnam, Robert (2000). *Bowling alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon and Schuster.
- Rolvjord, Randi (2010). *Resource-oriented music therapy in mental health care*. Gilsum, NH: Barcelona.
- Solli, Hans Petter (2014). *The groove of recovery: a qualitative study of how people diagnosed with psychosis experience music therapy*. Doktoravhandling. Universitetet i Bergen.
- Stige, Brynjulf, & Aarø, Leif Edvard. (2012). *Invitation to community music therapy*. New York, NY: Routledge.
- Tuastad, Lars, & Finsås, Roar Ruus. (2008). Jeg fremfører, altså er jeg. En studie av deltakernes opplevelser i to rockeband tilknyttet musikktilbudet "Musikk i fengsel og frihet": The University of Bergen.
- Tuastad, Lars. (2014). *Innanfor og utanfor : rockens rolle innan kriminalomsorg og ettervern*. (PhD), University of Bergen, Bergen.
- Aalbers, Sonja; Fusar-Poli, Laura; Freeman, Ruth E.; Spreen, Marinus; Ket Johannes, CF.; Vink, Annemiek C.; MaRatos, Anna; Crawford, Mike; Chen, Xi-Jing; Gold, Christian. Music therapy for depression. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, 2017 (11), 1 -83. Art. No.: CD004517. DOI: 10.1002/14651858.CD004517.pub3.

7 Vedlegg 1: Informasjonsskriv

Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet

Bruker spør bruker. Evaluering av prosjektet Uten Terapeut – MOT82 UT i lokalsamfunnet

Bakgrunn og formål

Dette er et spørsmål til deg om å delta i forskningsprosjektet «Bruker spør bruker, evaluering av prosjektet UTAN Terapeut – MOT82 UT i lokalsamfunnet». UTAN Terapeut – MOT82 UT i lokalsamfunnet, er en videreføring og videreutvikling av MOT82. Det overordnede målet med prosjektet er å utvikle kunnskap om musikkterapi for personer med psykisk lidelse i en etterverns fase.

Evalueringsarbeidet benytter Bruker-spør-bruker metoden noe som innebærer at brukerrepresentant er med på hele forskningsprosessen. Du blir spurt om å delta på fokusgruppeintervju med 4-7 deltagere eller en-til-en intervju. Brukerrepresentant gjennomfører intervjuene. Intervjuene har som formål å få informasjon om hvordan deltagerne opplever tilbudet MOT82 og overgangen til prosjektet UTAN Terapeut – MOT82 UT i lokalsamfunnet.

Problemstillingene for forskningsprosjektet er:

- Hvordan oppleves det å delta i musikkoppfølgingstilbudet MOT82?
- Hvordan har prosjektet UTAN Terapeut – MOT82 UT i lokalsamfunnet bidratt til deltakelse i kulturlivet i lokalsamfunnet?

Studien er finansiert av «POLYFON, kunnskapsklynge for musikkterapi», og utføres av en brukerrepresentant fra MOT82 og en student fra musikkterapiutdanningen ved Griegakademiet. Prosjektleder er musikkterapeut og førsteamanuensis ved Griegakademiet Lars Tuastad.

Vi spør deg om å delta i denne undersøkelsen fordi du deltar i MOT82 ved datainnsamlingstidspunkt (august/september, 2017).

Hva innebærer deltakelse i studien?

Deltagelse i studien innebærer å delta på et fokusgruppeintervju med 3-6 andre deltagere, eller evt. et en-til-en intervju. Fokusgruppeintervju er en forskningsmetode som legger vekt på gruppesamhandling med et mål om at deltagerne utveksler erfaringer og synspunkt rundt et bestemt saksområde. En-til-en intervju innebærer samtale mellom to personer om ulike forhåndsbestemte tema.

Intervjuene holdes av brukerrepresentant og det gjøres lydopptak. Intervjuspørsmålene vil omhandle hvordan du opplever musikkoppfølgingstilbudet MOT82, din kontakt med det lokale kulturlivet og hva du mener kan gjøres bedre. Dataene registreres i form av lydopptak, som vil transkriberes. Lydopptakene vil så slettes. Det vil **ikke** samles inn andre opplysninger om deg.

Hva skjer med informasjonen om deg?

For at dine svar i intervjuet skal kunne brukes til å evaluere UTAN Terapeut – MOT82 *UT i lokalsamfunnet*, vil opptak og transkripsjon være tilgjengelig for prosjektleder, forskningsassistent og brukerrepresentant. I september 2017 vil resultatene presenteres i en foreløpig rapport som vil diskuteres på et dialogmøte med brukere av musikkoppfølgingstilbudet, og andre relevante aktører med tilknytning til MOT82 prosjektet. Etter dette dialogmøte vil resultatene fra intervjuene og dialogmøte presenteres i en endelig rapport. I denne rapporten vil vi benytte sitater, denne informasjonen vil vi passe på at ikke kan spores tilbake til deg. Etter rapporten er skrevet vil opptak slettes. Du som deltager vil **ikke** kunne gjenkjennes i publikasjonen.

Forskningsprosjektet avsluttes desember 2017. Etter denne datoen vil alle lydopptak og transkripsjoner slettes.

Frivillig deltagelse

Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn. Dersom du trekker deg, vil alle opplysninger om deg bli anonymisert. Det vil ikke ha noen konsekvenser for deg om du velger å trekke deg.

Dersom du ønsker å delta eller har spørsmål til studien, ta kontakt med Bjarte Astrid, Lasse, lars.tuastad@uib.no, 45488282.

Studien er meldt til Personvernombudet for forskning, NSD - Norsk senter for forskningsdata AS.

Samtykke til deltakelse i studien

Jeg har mottatt informasjon om studien, og er villig til å delta

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2: Intervjuguide

Intervjuguide

- Hvordan oppleves det å delta i musikkoppfølgingstilbudet MOT82?
- Hvordan har prosjektet UTAN Terapeut – MOT82 *UT i lokalsamfunnet* bidratt til deltakelse i kulturlivet i lokalsamfunnet?

MOT82

1. Hva synes dere om MOT82? Hva fungerer bra/ikke bra?
2. Hvilken betydning har MOT82 for deg?
3. Hvordan opplever du samarbeid og organisering i MOT82? Eks. Kontinuitet i timer, samarbeid med musikkterapeut og andre tilknyttet tilbudet, arrangementer osv.

Arrangementer

4. Opplever du å få informasjon nok om muligheter og arrangementer MOT82 legger til rette for?
5. Hvordan kan informasjon være lettere tilgjengelig?

UT – MOT82

6. Hva vet du/dere om prosjektet Utan Terapeut – MOT82 UT i lokalsamfunnet?
7. Har Utan Terapeut – MOT82 UT i lokalsamfunnet bidratt til at du deltar på kulturtilbud i lokalsamfunnet?
8. Hva kan gjøres bedre med tanke på tilrettelegging for deltagelse i lokale kulturtilbud?

Tilpassing

9. Hvordan føler du MOT82 og Utan Terapeut – MOT82 UT i lokalsamfunnet blir tilpasset dine behov?
10. Hvordan kan tilbudene MOT82 og Utan Terapeut – MOT82 UT i lokalsamfunnet bli bedre?